

FINANCIAL LAW INSTITUTE

WORKING PAPER SERIES

WP 2019-09

DIEDERIK BRULOOT, HANS DE WULF, KRISTOF
MARESCEAU EN LISELOTTE VAN COILLIE

HET NIEUWE WETBOEK VAN
VENNOOTSCHAPPEN EN VERENIGINGEN:
OVERZICHT EN ENKELE PIJNPUNTEN

WP 2019-09

DIEDERIK BRULOOT, HANS DE WULF, KRISTOF MARESCEAU EN LISELOTTE VAN
COILLIE

HET NIEUWE WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN EN VERENIGINGEN: OVERZICHT EN
ENKELE PIJNPUNTEN

Deze bijdrage wil een overzicht geven van de belangrijkste hervormingen die het WVV met zich brengt. Verder wordt ook aandacht besteed aan een aantal belangrijke vragen inzake inwerkingtreding en het overgangsrecht en wordt stilgestaan bij enkele pijnpunten van het nieuwe wetboek.

The authors welcome your comments at Diederik.Bruloot@UGent.be.

The final version of this paper will be published elsewhere.

The entire working paper series can be consulted at <http://www.law.ugent.be/fli/>.

Inhoud

I. Inleiding	2
II. Situering en opzet van de hervorming	2
III. Enkele gewijzigde basisconcepten	3
A. Nieuwe definitie van het begrip ‘vennootschap’ en afschaffing van de regels inzake eenhoofdigheid	3
B. Vennootschap versus vereniging	4
C. IPR.....	5
IV. Reductie van het aantal vennootschapsvormen.....	6
V. De kapitaallose BV: de vennootschapsvorm bij uitstek	7
A. De afschaffing van het kapitaal - algemeen	7
B. Oprichting: toereikend aanvangsvermogen en financieel plan	8
C. Uitkeringen aan de aandeelhouders	9
D. Verantwoordelijkheid van bestuurders bij nakende insolventie	10
VI. Aandelen en andere effecten in NV en BV.....	11
A. De verschillende soorten effecten	11
B. De overdracht van aandelen	12
C. De uitgifte van nieuwe aandelen	13
D. Geschillenregeling.....	14
VII. Wijzigingen inzake bestuur en algemene vergadering in NV en BV	14
A. Bestuur	14
B. Beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid	15
C. Algemene vergadering	16
VIII. Vereffening.....	17
IX. Inwerkingtreding en overgangsrecht	18
X. Enkele pijnpunten van de hervorming	19
A. Is de BV-vorm voldoende aantrekkelijk?	19
B. CV	20
C. Opt-in.....	21
XI. Besluit.....	22

I. Inleiding¹

1. Na een, naar Belgische normen, relatief lang wetgevend proces werd de Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen op 4 april 2019 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.² Korte tijd daarna volgde ook het KB tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (KB WVV).³

De nieuwe bepalingen traden op 1 mei 2019 in werking, zij het voorlopig slechts voor de vennootschappen en verenigingen die met ingang van die datum worden opgericht of die uitdrukkelijk voor de toepassing van het nieuwe recht hebben gekozen. Voor alle andere vennootschappen en verenigingen treedt de wet pas in werking op 1 januari 2020.

2. Deze bijdrage wil een overzicht geven van de belangrijkste hervormingen die het WVV met zich brengt (zie II t.e.m. VIII). Verder wordt ook aandacht besteed aan een aantal belangrijke vragen inzake inwerkingtreding en het overgangsrecht en wordt stilgestaan bij enkele pijnpunten van het nieuwe wetboek (zie IX en X).

II. Situering en opzet van de hervorming

3. Het WVV is de geschreven vrucht van een intense samenwerking tussen een aantal academici, verenigd in het Belgisch Centrum voor Vennootschapsrecht (BCV), het kabinet van minister Geens en de FOD Justitie.

Het is in eerste instantie het BCV, waarvan Koen Geens als academicus zelf deel uitmaakt, dat algemene voorstellen uitschreef voor een hervorming die het Belgische vennootschapsrecht in internationaal opzicht competitiever zou moeten maken.⁴ Er was immers de vaststelling dat ons vennootschapsrecht op tal van punten sterk was verouderd en niet langer beantwoordde aan de behoeften en noden van de praktijk. De initiële BCV-voorstellen werden bijgestuurd en uitgewerkt, onder meer op basis van de vele reacties ontvangen vanuit de vennootschapspraktijk. Op 6 oktober 2015 werden de hervormingsvoorstellen toegelicht door de minister van justitie tijdens een zgn. gedachtewisseling met de leden van de Commissie voor handels- en economisch recht van de Kamer.⁵ Vervolgens werd door een kerncomité bestaande uit vier hoogleraren vennootschapsrecht, aangevuld met een schare experts, werk gemaakt van de concrete redactie van de teksten.⁶

¹ Deze bijdrage bouwt in belangrijke mate verder op eerdere bijdragen van de auteurs in dit verband en in het bijzonder op D. BRULOOT, H. DE WULF en K. MARESCAU, "Hervorming vennootschapsrecht: Overzicht en evaluatie", *NjW* 2018, 414-429.

² Hierna geciteerd als "Invoeringswet"; het nieuwe wetboek zelf wordt aangeduid als "WVV".

³ Koninklijk Besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, BS 30 april 2019.

⁴ BELGISCH CENTRUM VOOR VENNOOTSCHAPSRECHT (ed.), *De modernisering van het vennootschapsrecht*, Brussel, Larcier, 2014, 446 p.

⁵ Zie Verslag van de gedachtewisseling tussen de minister van Justitie en deskundigen van het Belgisch Centrum voor Vennootschapsrecht in de Commissie Handels- en Economisch recht, *Parl.St.* Kamer 2015-16, Doc 54 1500/001.

⁶ Het kerncomité bestond uit de academische experts DE WULF Hans, FORIERS Paul-Alain, NELISSEN-GRADE Jean-Marie en WYCKAERT Marieke (alfabetische volgorde), bijgestaan door mevr. Filiz KORKMAZER, die langs de zijde van het kabinet de werkzaamheden coördineerde, en de heer Stijn DESCHEPPER van FOD Justitie die permanent legistische ondersteuning bood. De volgende experts boden inhoudelijke bijstand over specifieke materies: AYDOGDU Roman, BALLEGEER David, BRULOOT Diederik, DE BIE Eric, DE BROE Luc, DE DIER Stijn, DOBBELAERE Felix, FRANCOIS Alain, GARABEDIAN Daniel, HELLEMANS Frank, L'HOMME Thierry, MARESCAU Kristof, PEETERS Ivan, TAS Robbie, WAUTERS Matthias en WILLERMAIN Didier (alfabetische volgorde).

Het voorontwerp van Wet tot invoering van het WVV werd vervolgens op 20 juli 2017 in eerste lezing goedgekeurd door de federale ministerraad, waarna het advies van de Raad van State volgde.⁷ Bijna een jaar later, op 4 juni 2018, werd het wetsontwerp uiteindelijk ingediend in het federale parlement.⁸ Hoewel de parlementaire besprekingen initieel vlot verliepen, kruisten in de eindfase toch nog een aantal amendementen, verdragingsmanoeuvres en uiteindelijk ook de val van de regering het pad van het ontwerp, zodat het nog tot 28 februari 2019 zou duren alvorens de wet definitief door de Kamer werd goedgekeurd.

4. De hervorming is ingegeven door het gegeven dat heel wat vennootschapsrechtelijke regels onnodig rigide waren, waarbij het niet (meer) duidelijk was welke belangen zij beschermden. Een typisch voorbeeld hiervan zijn de regels over de overdracht van BVBA-aandelen. Niemand weet waarom het verplicht besloten karakter van de BVBA absoluut noodzakelijk was om de belangen van de vennoten, laat staan externe belanghebbenden te beschermen. Het uitgangspunt bij de hervorming was daarom flexibilisering. Indien er geen dwingende regel nodig is om de belangen van *stakeholders* te beschermen, dan werd de dwingende regel ofwel suppletief gemaakt ofwel afgeschaft. Daarbij moest uiteraard wel rekening worden gehouden met de dwingende voorschriften uit de Europese Richtlijnen inzake vennootschapsrecht.⁹ Het toepassingsgebied van de meest ingrijpende daarvan, zoals de Tweede Richtlijn inzake vennootschapskapitaal, is evenwel beperkt tot de vennootschappen van het NV-type, zodat er voor de BVBA meer ruimte bestond om tot flexibilisering over te gaan.

5. De opstellers van het WVV waren er zich van bewust dat de grotere vrijheid die een flexibilisering met zich brengt, ook tot kosten en onzekerheid bij ondernemers kan leiden. Ondernemers en zelfs hun raadgevers waarderen continuïteit in de regels, soms zelfs wanneer ze vinden dat die regels als dusdanig suboptimaal zijn. Vandaar dat bij de hervorming werd getracht om zo veel mogelijk duidelijke *default*-regelingen in te voeren, die vaak zijn geïnspireerd door regelen zoals deze onder toepassing van het oude Wetboek van vennootschappen (W.Venn.) bestonden.¹⁰ Het betreffen suppletieve regels die een duidelijke, uitgewerkte regeling bevatten voor het geval de opstellers van de vennootschapsstatuten een bepaalde materie niet hebben geregeld. Daarnaast streeft het WVV ernaar zoveel mogelijk de continuïteit op boekhoudkundig vlak te bewaren en fiscaal neutraal te zijn.

III. Enkele gewijzigde basisconcepten

A. Nieuwe definitie van het begrip ‘vennootschap’ en afschaffing van de regels inzake eenhoofdigheid

6. **Nieuwe definitie.** Het WVV bevat een nieuwe definitie van het begrip ‘vennootschap’, die voortaan luidt: *“Een vennootschap wordt opgericht bij een rechtshandeling door één of meer personen, vennoten genaamd, die een inbreng doen. Zij heeft een vermogen en stelt zich de uitoefening van één of meer welbepaalde activiteiten tot voorwerp. Een van haar doelen is aan haar vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel uit te keren of te bezorgen”*.¹¹ Deze definitie is zeer gelijkaardig aan de definitie uit het Wetboek van Vennootschappen¹², met dien verstande dat thans als uitgangspunt geldt dat een vennootschap door één persoon kan worden opgericht. Een uitzondering hierop vormt de maatschap (en haar varianten: de vennootschap onder firma (VOF) en de commanditaire vennoot-

⁷ Advies van de Raad van State nr. 63.9106/2 van 9 oktober 2017, *Parl.St.* Kamer, 2018-2019, 3119/002.

⁸ Na de goedkeuring in tweede lezing van het voorontwerp van wet door de ministerraad op 25 mei 2018.

⁹ Sinds kort samengebracht in Richtl. Parl. en Raad EU nr. 2017/1132 van 14 juni 2017 aangaande bepaalde aspecten van het vennootschapsrecht (codificatie), *Pb. L* 30 juni 2017, afl. 169, 46.

¹⁰ De uitdrukking “default”, die in de Memorie bij het Ontwerp WVV regelmatig voorkomt, duidt op suppletiefrechtelijke regelingen, die dus gelden voor zover niets anders is overeengekomen of in de statuten is bepaald. Toch is het soms nuttig over “defaults” i.p.v. over suppletiefrechtelijke regelingen te spreken, omdat het woord “default” wijst op een uitgewerkte modelregeling voor een bepaald probleemgebied in de organisatie van de vennootschap – bv. de overdracht van aandelen, de structuur van het bestuur – terwijl veel suppletiefrechtelijke regels niet de bedoeling hebben een organisatorisch model aan te bieden

¹¹ Art. 1:1 WVV.

¹² Art. 1 W.Venn.

schap (Comm.V)), die als principieel contractueel instrument nog steeds minstens twee contractspartijen veronderstelt, evenals de coöperatieve vennootschap (CV), die nog steeds door drie personen moet worden opgericht.

Verder introduceert deze nieuwe definitie ook een nieuwe terminologie, zoals het WVV dat overigens nog op verschillende andere plekken doet (cf. *infra*). Voortaan wordt immers een duidelijk onderscheid gemaakt tussen “het doel” van de vennootschap, wat verwijst naar het zgn. winstverdelingsoogmerk¹³, en “het voorwerp” van de vennootschap, waarmee de activiteiten worden bedoeld die de vennootschap zal uitoefenen, en wat vroeger als het maatschappelijk doel van de vennootschap werd aangeduid.

7. Afschaffing van de regels inzake eenhoofdigheid. In het verlengde van de mogelijke eenhoofdige oprichting van een vennootschap, ligt de afschaffing van de regels inzake de vereniging van alle aandelen in één hand. Hieraan worden (voor de NV en de BV) niet langer bijzondere gevolgen gekoppeld, zoals de onbeperkte aansprakelijkheid van de enige aandeelhouder. Deze wijziging wordt in het bijzonder verwelkomd in de context van vennootschapsgroepen, waar vaak artificieel een aandeel van een dochtervennootschap bij een andere verbonden vennootschap werd geplaatst louter om eenhoofdigheid te vermijden, evenwel met alle nadelige gevolgen van dien op het vlak van de organisatie van de algemene vergadering en het verzamelen van volmachten.

8. Inperking verbod van leeuwenbeding. Bij toepassing van het W.Venn. bestond het verbod van leeuwenbeding (art. 32 W.Venn.) uit twee luiken. Het was niet alleen verboden alle winst aan slechts één aandeelhouder toe te kennen, eveneens verboden waren bedingen die een aandeelhouder vrijstelden van iedere bijdrage in de verliezen van de vennootschap. Vooral dit tweede luik van het verbod zorgde in de praktijk voor heel wat problemen, zodat besloten werd in het WVV enkel het eerste luik te behouden. Onder toepassing van het nieuwe recht heet het dat bepalingen die aan één van de aandeelhouders de gehele winst toekennen, of aan één of meer aandeelhouders enige deelname in de winst ontzeggen, voor niet geschreven worden gehouden.¹⁴

9. Afschaffing onderscheid burgerlijke vs. commerciële vennootschappen. Merk op dat reeds voorafgaand aan de inwerkingtreding van het WVV het onderscheid tussen burgerlijke en commerciële vennootschappen is komen te vervallen. Dit is een gevolg van de Wet houdende hervorming van het ondernemingsrecht die op 1 november 2018 inwerking is getreden.¹⁵ Alle vennootschappen, inclusief de maatschap, zijn voortaan “ondernemingen” die vallen onder het toepassingsgebied van het ondernemingsrecht. Er moet derhalve niet langer worden gekeken naar de statuten of, bij fraude of onduidelijkheid, naar de werkelijk gevoerde activiteiten om te bepalen of een vennootschap aan de bepalingen van het ondernemingsrecht onderworpen is. Dit is niet alleen van belang voor de toepasselijkheid van de bepalingen van het Wetboek van economisch recht (WER), maar ook voor de bevoegdheid van de ondernemingsrechtbanken of de bepaling van het toepasselijke bewijsrecht (zie artikel 1348*bis* BW).

B. Vennootschap versus vereniging

10. Vanuit vormelijk oogpunt één van de meest in het oog springende wijzigingen is dat het WVV zowel de vennootschappen als de verenigingen en stichtingen omvat. Dit zorgt er vooreerst voor dat verschillende bepalingen, die tot dusver waren beperkt tot vennootschappen, thans ook voor verenigingen en stichtingen gelden. Daarbij kan in het bijzonder worden verwezen naar de regelen inzake bestuurdersaansprakelijkheid (artikelen 2:56 e.v. WVV) of de regelen met betrekking tot de nietigheid van besluiten van het bestuur of de algemene vergadering (artikelen 2:42 e.v. WVV).

¹³ I.e. aan de vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel bezorgen.

¹⁴ Zie art. 5:14 WVV voor de BV, art. 6:15 WVV voor de CV, en art. 7:16 WVV voor de NV. Voor de maatschap, de VOF en de CommV is de regel licht afwijkend geformuleerd: “De overeenkomst die aan één van de vennoten de gehele winst toekent, of aan één of meer vennoten enige deelname in de winst ontzegt, is nietig tenzij zij een andere kwalificatie kan krijgen waardoor zij rechtsgeldig zou worden of gedeeltelijk geldig kan blijven” (art. 4:2 WVV).

¹⁵ Wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht, BS 27 april 2018.

11. Daarnaast werd van de gelegenheid gebruikgemaakt om het criterium van onderscheid tussen vennootschappen en verenigingen scherp te stellen. Het centrale concept daarbij is het “winstverdelings-oogmerk”. Vennootschappen en verenigingen kunnen voor dezelfde activiteiten worden gebruikt en zonder enige beperking winst nastreven. Verenigingen mogen echter, in tegenstelling tot vennootschappen, eventuele winsten onder geen beding aan hun leden uitkeren, ook niet onrechtstreeks. Het begrip ‘onrechtstreekse uitkering’ wordt hierbij gedefinieerd als *“elke verrichting waardoor de activa van een vereniging of stichting dalen of haar passiva stijgen en waarvoor zij hetzij geen tegenprestatie ontvangt, hetzij een tegenprestatie die kennelijk te laag is in verhouding tot de waarde van haar prestatie”*.¹⁶ Dat laatste neemt niet weg dat een vereniging natuurlijk wel bepaalde voordelen kan bieden aan haar leden, die zij ontfangen aan hun lidmaatschap, voor zover dit kadert binnen de verwezenlijking van haar belangeloos doel.¹⁷

12. Voor het overige zijn de inhoudelijke wijzigingen aan het recht voor de verenigingen en stichtingen eerder beperkt gebleven. Voor deze rechtspersonen lijkt de impact van de hervorming van het insolventierecht en het ondernemingsrecht uiteindelijk een stuk groter te zijn dan de introductie van het WVV. Sinds respectievelijk 1 mei 2018 en 1 november 2018 kunnen VZW's en stichtingen immers failliet worden verklaard en zijn zij ten volle aan het ondernemingsrecht onderworpen.

C. IPR

13. **Afschaffing werkelijke zetelleer.** Het WVV schaft de werkelijke zetelleer af en vervangt deze door de statutaire zetelleer. Daartoe brengt het WVV diverse wijzigingen aan in het Wetboek van internationaal privaatrecht (WIPR).¹⁸ Deze wijzigingen houden in essentie in dat elke verwijzing naar de voornaamste vestiging van rechtspersonen werd geschrapt, om ervoor te zorgen dat alleen nog de ligging van de statutaire zetel van rechtspersonen het toepasselijke rechtspersonenrecht bepaalt. Andere mogelijke aanknopingsfactoren, zoals de plaats van waaruit de vennootschap wordt geleid, de locatie van haar voornaamste productiefaciliteiten, of de nationaliteit van haar belangrijkste aandeelhouders, zijn – althans voor het vennootschapsrecht – geheel irrelevant.

14. **Rechtspraak Hof van Justitie.** Deze ingreep is vooral ingegeven door de wens om de Belgische regels in overeenstemming te brengen met de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie op het vlak van de vrijheid van vestiging en om de aantrekkelijkheid van België als vestigingsland te verhogen.¹⁹ De Europese rechtspraak liet niet langer toe dat België zijn vennootschapsrecht toepaste op in andere lidstaten opgerichte vennootschappen die hier in België hun werkelijke zetel hadden. Hierop laat het Hof van Justitie wel uitzonderingen toe, doch slechts in de mate waarin hiermee een doelstelling van algemeen belang wordt nagestreefd en de proportionaliteitstoets wordt doorstaan.²⁰ De Europese rechtspraak maakt duidelijk dat dit laatste slechts in zeer uitzonderlijke gevallen het geval is.²¹

15. **Doel.** De invoering van de statutaire zetelleer bevordert de rechtszekerheid: een vennootschap die haar statutaire zetel hier heeft, weet dat zij volgens de Belgische overheden en rechters steeds aan het Belgische vennootschapsrecht onderworpen blijft, waar ook ter wereld zij actief is. Om die reden

¹⁶ Art. 1:4 WVV.

¹⁷ Denk aan een nieuwjaarsreceptie of barbecue van een VZW, of een tennisclub die tennisterreinen aan vermindert tarief ter beschikking stelt van zijn leden.

¹⁸ Zie art. 13 t.e.m. 19 Invoeringswet.

¹⁹ Zie hierover uitgebreid: K. MARESCAU, “Belgium, get ready to compete for corporate charters: een pleidooi voor de invoering van de statutaire zetelleer” in BELGISCH CENTRUM VOOR VENNOOTSCHAPSRECHT (ed.), *De modernisering van het vennootschapsrecht*, Brussel, Larcier, 2014, 203-237.

²⁰ Deze test hield in elk geval in dat niet het volledige Belgische vennootschapsrecht aan buitenlandse EU-vennootschappen kan worden opgedrongen, maar hoogstens slechts een specifieke vennootschapsrechtelijke regel, waarbij er bovendien geen andere maatregel denkbaar is die hetzelfde doel bereikt op een manier die de vrijheid van vestiging minder beperkt.

²¹ België mocht van Europa daarentegen wel nog oordelen dat een in België opgerichte vennootschap ontbonden werd wanneer haar werkelijke zetel in het buitenland bleek te liggen, maar deze piste hebben Belgische wetgever of rechtspraak - gelukkig - nooit bewandeld; K. MARESCAU, *Grensoverschrijdende mobiliteit van vennootschappen*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 150-151.

zijn open economieën met disproportioneel veel binnenlandse multinationals zoals Nederland en Zwitserland in de loop van de twintigste eeuw overgeschakeld naar de statutaire zetelleer, die al altijd is toegepast in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Ook Duitsland, vroeger een fervente verdediger van de werkelijke zetelleer, is enkele jaren geleden reeds, als reactie op de Europese rechtspraak, overgeschakeld op de statutaire zetelleer, althans ten aanzien van vennootschappen opgericht binnen de Europese Unie. Frankrijk blijft formeel vasthouden aan de werkelijke zetelleer, zij het dat deze ook daar verregaand is uitgehold door de Europese rechtspraak.

16. Grensoverschrijdende omvorming. Verder kan in dit verband nog worden opgemerkt dat het WVV ook een procedure bevat voor de grensoverschrijdende verplaatsing van de statutaire zetel, met behoud van rechtspersoonlijkheid, die aldus resulteert in een grensoverschrijdende omzetting.²² Een dergelijke verplaatsing vereist een beslissing van de algemene vergadering met een 80%-meerderheid en de tussenkomst van een notaris. Schuldeisers genieten een bijzondere bescherming naar het model van wat onder het oude recht reeds bestond in het kader van kapitaalverminderingen en herstructureren ('verzetsrecht').

IV. Reductie van het aantal vennootschapsvormen

17. Algemeen. Het WVV heeft het aantal vennootschapsvormen verminderd. In feite was dit niet zo zeer een betrachting op zichzelf, maar eerder het resultaat van de vooropgestelde flexibilisering en modernisering waardoor een aantal vennootschapsvormen overbodig werden. Verder is de afschaffing van een aantal vormen eerder cosmetisch van aard, nu zij in werkelijkheid blijven voortbestaan als een modaliteit van een andere vennootschapsvorm.

18. Maatschap, VOF en Comm.V. Er blijven drie vormen van personenvennootschappen bestaan, namelijk (i) de maatschap (louter contract, geen rechtspersoonlijkheid; wel inbrengen die een doelvermogen vormen), (ii) de vennootschap onder firma (VOF) en (iii) de commanditaire vennootschap (Comm.V.).²³ Hoewel de stille vennootschap en de tijdelijke vennootschap niet meer apart worden vermeld in het WVV, blijven zij als fenomeen onveranderd voortbestaan: men kan perfect, zonder in het externe rechtsverkeer op te treden, een inbreng doen in de onderneming die door een ander naar buiten toe wordt gevoerd, en daardoor contractueel zijn aansprakelijkheid beperken tot de beloofde inbreng. Dan heeft men met een stille maatschap te maken. Ook kunnen natuurlijk nog steeds maatschapsovereenkomsten worden gesloten voor een bepaalde duur of voor een bepaald werk, en dan heeft men het equivalent van wat een "tijdelijke vennootschap" werd genoemd. De hervorming heeft wellicht wel het pedagogische voordeel om te benadrukken dat de stille vennootschap en tijdelijke vennootschap slechts varianten van de maatschap zijn, terwijl de VOF in wezen een maatschap met rechtspersoonlijkheid is en een commanditaire vennootschap een VOF met een stille vennoot. De, sowieso reeds erg beperkte, organisatieregels voor de personenvennootschappen werden voor het overige nagenoeg ongewijzigd uit het W.Venn. overgenomen.

19. BV en NV. Uiteraard blijft de BVBA bestaan, zij het in sterk gewijzigde vorm, waardoor zij werd omgedoopt tot de BV: de besloten vennootschap.²⁴ De verschillende varianten op de gewone BVBA sneuvelden daarbij. Gelet op de afschaffing van het minimumkapitaal (*infra*) en de mogelijkheid tot eenhoofdige oprichting van vennootschappen (*supra*), was er immers geen nood meer aan de S-BVBA (de BVBA Starter-) en de EBVBA (de eenpersoons-BVBA).

Verder blijft ook de naamloze vennootschap (NV) bestaan, al was het maar omdat dit moet omwille van de toepassing van de Europese richtlijnen. Zij blijft grotendeels onderworpen aan hetzelfde recht, dat slechts op een aantal – doch naar de praktijk toe niet te onderschatten – punten werd gewijzigd, zoals de mogelijkheid om meervoudig stemrecht in te voeren (*infra*).

20. CV. De coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (CVOA) verdwijnt, dit in tegenstelling tot de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (CVBA). Deze laatste

²² Art. 14:15 e.v. WVV.

²³ Boek 4 WVV.

²⁴ In het Frans – afwijkend – aangeduid als "SRL", *société à responsabilité limitée*.

wordt voortaan aangeduid als CV (coöperatieve vennootschap).²⁵ Het was de bedoeling het gebruik van de CV-vorm voor te behouden aan organisaties die daadwerkelijk door het coöperatieve gedachtegoed worden geïnspireerd. De omschrijving daarvan in de wettekst is evenwel dermate ruim²⁶, dat de CV-vorm toch nog steeds voor zeer uiteenlopende toepassingen kan worden gebruikt (*infra*).²⁷

De regels van toepassing op de CV zijn een combinatie van het nieuwe BV-recht met een aantal specifieke CV-bepalingen. Wat dit laatste betreft kan onder meer worden verwezen naar de verplichte oprichting door drie personen en de mogelijkheid om toe en uit te treden zonder statutenwijziging.

21. Afschaffing van ESV en Comm.VA. Naast de CVOA wordt ook het economisch samenwerkingsverband (ESV) afgeschaft; de Europese variant blijft (noodgedwongen) wel bestaan. Ook de commanditaire vennootschap op aandelen (Comm.VA) wordt afgeschaft. Het voordeel van deze vennootschapsvorm was voornamelijk gelegen in de mogelijkheid om met een eenhoofdig bestuur te werken. Vermits het WVV deze mogelijkheid uitdrukkelijk introduceert in de NV, werd het niet nodig geacht de Comm.VA nog als afzonderlijke vennootschapsvorm te behouden.

22. Erkende vennootschappen. De landbouwvennootschap (LV) en de vennootschap met een sociaal oogmerk (VSO) worden als afzonderlijke vennootschapsvormen afgeschaft. Om bepaalde specifieke regels (van niet-vennootschapsrechtelijke aard) voor ondernemingen van het landbouwtype te kunnen blijven toepassen, werd evenwel “de landbouwonderneming” in het leven geroepen. Het betreft geen afzonderlijke vennootschapsvorm, maar slechts een bijzondere modaliteit die aan de VOF, CommV, BV en CV kan worden toegekend.²⁸

De regeling met betrekking tot de “sociale onderneming” is hieraan zeer gelijkaardig, zij het dat enkel nog de coöperatieve vennootschappen voor deze “sociale” modaliteit kunnen kiezen. Om van deze bijzondere modaliteit gebruik te kunnen maken, zal de CV als dusdanig moeten worden erkend.²⁹ Deze erkenningsprocedure zal bestaan naast de erkenningsprocedure zoals deze reeds bestond voor de “erkende” coöperatieve vennootschappen.³⁰

V. De kapitaallose BV: de vennootschapsvorm bij uitstek

23. Algemeen. De belangrijkste hervorming is ongetwijfeld de flexibilisering van het recht voor de besloten vennootschappen. Sinds de afschaffing van de aandelen aan toonder was er voor de meeste ondernemers geen reden meer om een niet-genoteerde vennootschap, met slechts een handvol aandeelhouders, de NV-vorm te geven. Dit werd reeds gereflecteerd in statistieken, die aangaven dat de BVBA de laatste jaren in vergelijking met de NV in de lift zat. Maar het BVBA-recht bleef geplaagd door onnodig onbuigzame en overvloedige voorschriften, zoals de regel dat elk aandeel volledig gelijke rechten moet geven en dat men de wettelijke overdrachtsbeperkingen voor aandelen niet kan versoepelen. Het WVV maakt daar komaf mee.

A. De afschaffing van het kapitaal - algemeen

²⁵ Boek 6 WVV.

²⁶ De CV moet tot voornaamste doel hebben: de behoeften van haar aandeelhouders voldoen en/of hun economische en sociale activiteiten ontwikkelen (art. 6:1 WVV).

²⁷ Zie daaromtrent D. BRULOOT, “Aandachtspunten bij de overgang van BVBA en CVBA naar BV” in Rechtskroniek voor het Notariaat, Deel 34, Brugge, die Keure, 2019, 80 e.v.

²⁸ Art. 8:2 WVV. Zie voor de voorwaarden en de procedure om als landbouwonderneming te worden erkend het Koninklijk besluit van 28 juni 2019 tot vaststelling van de voorwaarden van de erkenning als landbouwonderneming en als sociale onderneming, BS 11 juli 2019.

²⁹ Art. 8:4 en 8:5 WVV en artikel 6 e.v. van het Koninklijk besluit van 28 juni 2019 tot vaststelling van de voorwaarden van de erkenning als landbouwonderneming en als sociale onderneming, BS 11 juli 2019.

³⁰ Zie het Koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, BS 19 januari 1962.

24. Verantwoording. De meest opvallende ingreep is de afschaffing van het volledige kapitaalconcept. Deze ingreep kadert in de bij veel academici wereldwijd gegroeide overtuiging dat men met kapitaalvoorschriften schuldeisers nauwelijks beschermt.³¹ Het WVV kiest er daarbij voor om niet alleen, zoals in vele andere landen, de minimumkapitaalverplichting te schrappen, maar gaat een stap verder door het vennootschapsrechtelijk kapitaalbeprijp geheel uit de BV-reglementering te schrappen.

“Kapitaal” in de vennootschapsrechtelijke zin is in essentie het bedrag, terug te vinden op de passiefzijde van de balans, dat aangeeft welk deel van het vermogen van de vennootschap niet voor uitkering in aanmerking komt, behalve via de procedure van kapitaalvermindering. De minimumkapitaalplicht moest ervoor zorgen dat die veiligheidsbuffer ten behoeve van de schuldeisers een zekere minimale omvang had. De uiteindelijke impact daarvan voor schuldeisers was evenwel verwaarloosbaar, nu de bedragen van het minimumkapitaal bijzonder beperkt waren, er logischerwijs geen bescherming was tegen ondernemingsverliezen en de drempel geenszins frauduleuze oprichtingen verhinderde. Om dezelfde reden had het kapitaalconcept in de BVBA evenmin een impact op het gedrag van de vennoten. Gelet op de lage bedragen, was het persoonlijke verlies dat zij bij al te risicovol gedrag op die manier konden lijden, immers miniem.

Aangezien het in een BV-context, anders dan wat bijvoorbeeld het geval is in de context van financiële instellingen, niet mogelijk is om een zinvol (minimumkapitaal)bedrag te formuleren, werd besloten om ook het ganse systeem dat daarop voortbouwt, achterwege te laten. Met het oog op de bescherming van schuldeisers zijn andere regels in de plaats gekomen, in het bijzonder wat betreft het verrichten van (winst)uitkeringen aan de aandeelhouders (*infra*).

B. Oprichting: toereikend aanvangsvermogen en financieel plan

25. Notariële akte. De oprichting van een BV vereist nog steeds een notariële akte (art. 2:5 WVV). Nieuw is dat het, naar analogie met de NV, mogelijk wordt om onder de verschillende initiële aandeelhouders slechts één of meerdere aandeelhouders aan te wijzen die als oprichters zullen worden beschouwd (art. 5:11 WVV). De andere aandeelhouders zijn dan slechts “gewone inschrijvers” en dragen geen oprichtersaansprakelijkheid. Voorwaarden daartoe zijn dat de aangewezen oprichters minstens een derde van de aandelen bezitten en dat de gewone inschrijvers uitsluitend een inbreng in geld doen en geen bijzondere oprichtersvoordelen genieten.

26. Toereikend aanvangsvermogen. De vereiste inzake minimumkapitaal komt te vervallen, maar dit betekent niet dat er niet langer aandacht is voor de belangen van schuldeisers op het ogenblik van de oprichting. Vooreerst blijft, in lijn met de oude regeling, in de wet ingeschreven dat de vennootschap over een toereikend aanvangsvermogen dient te beschikken om de geplande bedrijvigheid te verwezenlijken (art. 5:3 WVV). Daarbij wordt verduidelijkt dat eveneens rekening mag worden gehouden met andere financieringsbronnen, zoals (achtergestelde) kredieten. Om het vereiste van een voldoende aanvangsvermogen te concretiseren, bevat de wet voortaan een minimuminhoud voor het financieel plan.³² De bijstand van een cijferberoeper is niet verplicht, maar is, in het bijzonder bij starters, uiteraard wel aan te bevelen.

27. Inbreng en volstorting. Inzake inbreng en volstorting worden slechts een beperkt aantal regels behouden, nu deze geen ondersteunende rol meer hoeven te spelen ten aanzien van het kapitaalconcept. Inbrengen dienen wel nog steeds onvoorwaardelijk te gebeuren en inschrijven op eigen aandelen blijft verboden.³³ De regels inzake inbreng in natura blijven behouden (art. 5:7 WVV), met dien verstande dat ook inbrengen van nijverheid worden toegelaten.³⁴ Inzake volstorting geldt als uitgangspunt

³¹ Zie daarover uitgebreid: D. BRULOOT, *Vennootschapskapitaal en schuldeisers*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 824 p.

³² Zie art. 5:4 WVV.

³³ Art. 5:5 en 5:6 WVV.

³⁴ Zie daaromtrent in het bijzonder de specifieke, suppletieve regeling met betrekking tot de niet-volstorting van inbrengen van nijverheid (art. 5:10 WVV).

dat iedere inbreng onmiddellijk geheel moet worden volgestort, maar daarvan kan in de statuten worden afgeweken.³⁵ Misschien wel de belangrijkste wijziging is dat de aandelen die in ruil voor een inbreng worden uitgegeven, niet langer een kapitaalvertegenwoordigende waarde hebben. Welke rechten een bepaalde inbreng oplevert, wordt vrij geregeld in de statuten (*infra*).

C. Uitkeringen aan de aandeelhouders

28. **Balanstest.** In de BV moeten voortaan twee uitkeringstests worden doorgevoerd vooraleer een dividenduitkering of eender welke andere uitkering ten gunste van de aandeelhouders mag gebeuren. De eerste test is een “balanstest” en is zeer gelijkaardig aan de oude netto-actietest. Geen uitkering mag geschieden indien het eigen vermogen van de vennootschap negatief is of dit door de uitkering zou worden. Zijn er wettelijk of statutair onbeschikbare eigenvermogensrubrieken, dan mogen deze evenmin worden uitgekeerd, tenminste desgevallend niet zonder een beslissing vanwege de algemene vergadering beraadslagend volgens de regels van de statutenwijziging.³⁶ Belangrijk hierbij is dat de eeuwige discussie of men bij het doorvoeren van de balanstest moet uitgaan van de cijfers in de laatste goedgekeurde jaarrekening dan wel meer recente cijfers in aanmerking mag of moet nemen, wordt weggewerkt.³⁷ De wet laat de keuze tussen de laatst goedgekeurde jaarrekening of een recentere staat van activa en passiva. Deze wijziging laat meteen ook toe dat de algemene vergadering – anders dan wat voorheen in de BVBA het geval was – ook de winst van het lopende boekjaar kan uitkeren in het kader van een tussentijdse dividenduitkering. Een andere innovatie in dit verband is verder dat de bevoegdheid om uit te keren uit de winst van het lopende boekjaar en de overgedragen resultaten in de statuten kan worden toegekend aan het bestuursorgaan, naar analogie met wat vroeger alleen in de NV kon (het zgn. interim-dividend).³⁸

29. **Liquiditeitstest.** De balanstest is onlosmakelijk verbonden met de tweede test, de zgn. “liquiditeitstest”. Het WVV bepaalt dat het besluit van de algemene vergadering om binnen het kader van de balanstest winst uit te keren, slechts uitwerking krijgt nadat het bestuursorgaan heeft vastgesteld dat de vennootschap, volgens de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen, na de uitkering in staat zal blijven haar schulden te voldoen naarmate deze opeisbaar worden over een periode van ten minste twaalf maanden te rekenen van de datum van de uitkering.³⁹ Het weze duidelijk: zelfs als de algemene vergadering tot uitkering beslist binnen de grenzen van de balanstest, ligt een aparte, autonome verantwoordelijkheid bij het bestuursorgaan om na te gaan of de door de aandeelhouders voorgestelde uitkering mag plaatsvinden, en dit op basis van een onderzoek of de vennootschap na de uitkering in staat zal blijven haar schulden, naargelang zij vervallen, te blijven betalen, hetgeen in de eerste plaats een kwestie van liquiditeit is. Dergelijke test maakte al lang formeel deel uit van het recht van landen uit de Anglo-Amerikaanse rechtscultuur, maar is ook in België eigenlijk niets nieuws: op basis van de algemene zorgvuldigheidsplicht en de algemene contractuele bestuursplicht was het bestuursorgaan reeds verplicht om uitkeringen die, hoewel zij technisch binnen de grenzen van de netto-actietest bleven, in werkelijkheid de vennootschap financieel in gevaar brachten, noch aan de algemene vergadering voor te stellen, noch te laten gebeuren, zelfs al waren zij door de aandeelhouders goedgekeurd.⁴⁰ Het WVV expliciteert dit principe, dat daardoor voor alle betrokkenen duidelijker wordt.

30. **Verslagplicht.** De beslissing van het bestuursorgaan in het kader van de liquiditeitstest wordt verantwoord in een beknopt verslag dat op geen enkele manier moet worden openbaar gemaakt. In de vennootschappen waarin een commissaris is benoemd, ziet hij de boekhoudkundige en financiële gegevens van dit verslag na.⁴¹ Net zoals de regel niet geheel nieuw is, is ook de oefening die door het bestuursorgaan in het kader van de test moet worden gemaakt allerm minst onbekend terrein. In hoeverre een vennootschap volgens de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen zal kunnen blijven

³⁵ Art. 5:8 WVV.

³⁶ Art. 5:142 WVV.

³⁷ Zie hierover o.m. H. DE WULF, “Moet de mogelijkheid tot winstuitkering volgens artikel 617 W.Venn. steeds aan de hand van de laatste jaarrekening berekend worden?”, *TBH* 2005, 393-400.

³⁸ Art. 5:141 WVV.

³⁹ Art. 5:143 WVV.

⁴⁰ Zie bv.: R. TAS, *Winstuitkering, kapitaalvermindering en -verlies in NV en BVBA*, Kalmthout, Biblo, 2003, 296-297.

⁴¹ Art. 5:143 WVV.

voortgaan met haar activiteiten, daaronder begrepen de betaling van haar opeisbare schulden, is immers een analyse die tevens moet worden gemaakt in het kader van de toetsing van de boekhoudkundige continuïteitshypothese.

31. Onterechte uitkeringen. Een belangrijke innovatie betreft het recht van de vennootschap om een uitkering in strijd met de balans- of liquiditeitstest van de ontvangende aandeelhouders terug te vorderen, zelfs als die aandeelhouders te goeder trouw zijn.⁴² Dat laatste is conceptueel een fundamentele wijziging tegenover het oude recht, dat kwade trouw vereiste.⁴³ In de praktijk zal het verschil nochtans beperkt zijn, aangezien in besloten vennootschappen de begunstigde aandeelhouders vaak de toedracht van de winstuitkering kennen (en er als grootaandeelhouder of bestuurder zelf voor geijverd hebben). Verder zijn de bestuurders die een uitkering hebben gedaan in strijd met de liquiditeitstest, tegenover de vennootschap en derden hoofdelijk aansprakelijk voor alle daaruit voortvloeiende schade indien komt vast te staan dat zij bij het nemen van het besluit wisten of gezien de omstandigheden behoorden te weten dat de vennootschap ten gevolge van de uitkering kennelijk niet meer in staat zou zijn om haar schulden te betalen naarmate die in de periode van twaalf maanden na de uitkering opeisbaar worden.⁴⁴

32. Toepassingsgebied. De nieuwe regels inzake uitkeringen voor de BV gelden niet alleen bij gewone of tussentijdse winstuitkeringen en interim-dividenden, maar ook in het kader van de terugbetaling van inbrengen (de vroegere kapitaalvermindering), de inkoop van eigen aandelen⁴⁵ en het verlenen van financiële bijstand⁴⁶. Deze laatste verrichting blijft bijgevolg nog steeds aan een wettelijk regime onderworpen, zij het in een afgeslankte versie.

Tot slot dienen de uitkeringsbeperkingen ook te worden toegepast bij de uitbetaling van een scheidingsaandeel in de nieuwe procedures inzake uittreding en uitsluiting ten laste van het vennootschapsvermogen.⁴⁷ Omdat het bedoeling was de CV-vorm voor te behouden voor “echte” coöperatieven, werd het noodzakelijk geacht om één van de CVBA-kenmerken die het gebruik daarvan onder het oude recht populair maakte, ook beschikbaar te maken in de BV. Het betreft de mogelijkheid om vennoten uit te sluiten en, meer nog, te laten uittreden ten laste van het vennootschapsvermogen. Het WVV laat toe dat in de statuten van de BV dergelijke regelingen worden uitgewerkt.⁴⁸ Het aantal dwingende bepalingen dat daarbij in acht moet worden genomen is zeer beperkt en komen er in hoofdzaak op neer dat slechts tot de uitbetaling van een scheidingsaandeel kan worden overgegaan mits naleving van de balans- en liquiditeitstest.

D. Verantwoordelijkheid van bestuurders bij nakende insolventie

33. Alarmbelprocedure. De alarmbelprocedure, die zowel schuldeisers als aandeelhouders beschermt, wordt geherformuleerd zonder gebruikmaking van het kapitaalconcept en aangepast aan de nieuwe dubbele uitkeringstest: het bestuur moet de algemene vergadering bijeenroepen binnen de twee maand nadat het heeft vastgesteld dat het netto-actief negatief is of dreigt te worden (balanstest) of dat er een liquiditeitsbedreiging bestaat (liquiditeitstest).⁴⁹

⁴² Art. 5:144 WVV.

⁴³ En wat nog steeds de regel is in de NV.

⁴⁴ Deze bepaling is een mooie illustratie van de mogelijkheid dat “*standards of review*” afwijken van “*standards of conduct*”. Anders gezegd, de wet kan een bepaald gedrag voorschrijven, en wie zich niet overeenkomstig de gedragsnorm (*standard of conduct*) gedraagt, gedraagt zich juridisch niet naar behoren. Maar dat betekent niet noodzakelijk dat de betrokkene die afwijkt van de gedragsnorm, zonder meer aansprakelijk kan worden gesteld door de vorderingsgerechtigden. *In casu* moet een eiser kennis of een behoren te weten in hoofde van de bestuurder bewijzen, en vooral dat die kennis slaat op de “kennelijke” onmogelijkheid van de vennootschap om haar schulden te betalen.

⁴⁵ Art. 5:145 WVV.

⁴⁶ Art. 5:152 WVV.

⁴⁷ Art. 5:154 WVV.

⁴⁸ Zie artikelen 5:154 e.v. WVV.

⁴⁹ Art. 5:153 WVV.

34. **Kennelijke grove fout.** Schuldeiserbescherming in het “afglijden naar insolventie” kan men verder ook vinden in de aansprakelijkheid van (feitelijke) bestuurders voor de kennelijk grove fout die zij hebben begaan en die heeft bijgedragen tot het faillissement van de vennootschap. In dergelijk geval kunnen zij hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld ten belope van het netto-passief van de vennootschap en dit zowel op initiatief van de curator als op initiatief van individuele schuldeisers. Deze aansprakelijkheidsgrond is sinds 1 mei 2018 uit het W.Venn. gelicht en binnen de insolventiewetgeving ondergebracht (artikel XX.229 WER), omdat de regel inderdaad eerder insolventierechtelijk van aard is. Op die manier wordt bovendien beklemtoond dat een Belgische insolventierechter bevoegd is om de kennelijk grove fout-norm toe te passen op de bestuurders van een buitenlandse vennootschap met werkelijke zetel (COMI) in België.⁵⁰

35. **Wrongful trading.** Evenzeer in deze sfeer te vermelden, is de expliciete bepaling in de nieuwe insolventiewetgeving over wat de Britten “*wrongful trading*” noemen, namelijk de in België reeds zeer lang door de rechtspraak erkende doctrine dat wanneer bestuurders een virtueel failliete vennootschap bewust blijven voortzetten, deze bestuurders daarvoor aansprakelijk kunnen gesteld worden.⁵¹ Het nieuwe artikel XX.227 WER verfijnt de bestaande opvattingen in de rechtspraak.

VI. Aandelen en andere effecten in NV en BV

A. De verschillende soorten effecten

36. **Uitgangspunt.** Het WVV geeft aan alle vennootschappen, inclusief de BV, de nagenoeg onbeperkte vrijheid om nieuwe varianten van effecten te creëren voor zover de kenmerken van die effecten niet strijdig zijn met de dwingende wetsbepalingen.⁵² Voor de NV verandert er niet veel, buiten de invoering van het meervoudig stemrecht (*infra*) en de afschaffing van de beperkingen op het gebruik van aandelen zonder stemrecht. Wat deze laatste betreffen, is er niet langer een verplichte compensatie door een preferentieel dividend en is er een veel beperkter aantal gevallen waarin de aandelen zonder stemrecht toch dwingend stemrecht hebben.⁵³

37. **Meervoudig stemrecht en winstrecht in de BV.** In de BV bepalen de statuten vrij de rechten verbonden aan de aandelen.⁵⁴ De regel dat alle aandelen gelijke rechten moeten geven, wordt dus volledig verlaten.⁵⁵ De enige beperking is dat de vennootschap minstens één aandeel met stemrecht en één aandeel met winstrecht moet uitgeven, rechten die uiteraard in hetzelfde aandeel kunnen worden gecombineerd.⁵⁶ Voor het overige zijn alle vormen van meervoudig stemrecht (zonder beperking qua aantal stemmen) mogelijk, preferentiële dividenden behoren tot de mogelijkheden, en aandelen zonder stemrecht hoeven niet noodzakelijk een preferent dividend te krijgen. Dit alles heeft tot gevolg dat er geen nood bestaat aan de invoering van winstbewijzen in de BV. De BV kan dergelijke effecten creëren, maar zal ze gewoon aandelen kunnen noemen.

38. **Meervoudig stemrecht in de niet-genoteerde NV.** In de NV is de grote vernieuwing dat meervoudig stemrecht voortaan mogelijk wordt. In niet-genoteerde vennootschappen zijn de statuten vrij te bepalen welke vorm dit aanneemt, en geldt evenmin als bij de BV een beperking van de “*multiplier*”, dus van het aantal stemmen dat aan één aandeel kan worden toegekend.⁵⁷ In plaats van klassiek meervoudig stemrecht kan men aan aandelen ook een vetorecht tegen bepaalde soorten beslissingen geven. Vele variaties zijn denkbaar.

⁵⁰ Deze benadering ligt in lijn met de Europese Insolventieverordening. Voor een beknopte inleiding hierover, zie o.m. K. MARESCAU, “Het arrest Burgo Group: een verdere verduidelijking van de Europese Insolventieverordening”, *TRV* 2015, 114-122.

⁵¹ Zie voor een bespreking van *wrongful trading* naar Brits recht en de continentale equivalenten: D. BRULOOT, *Vennootschapskapitaal en schuldeisers*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 506 e.v.

⁵² Zie bijvoorbeeld art. 7:22 WVV (NV) en art. 5:18 WVV (BV).

⁵³ In vergelijking met het aantal gevallen uit art. 480 W.Venn.

⁵⁴ Art. 5:41 en 5:42 WVV.

⁵⁵ Art. 239 W.Venn.

⁵⁶ Art. 5:50 WVV.

⁵⁷ Art. 7:52 WVV.

39. **Meervoudig stemrecht in de genoteerde vennootschappen.** In genoteerde vennootschappen is evenwel slechts een dubbel stemrecht mogelijk en dit bovendien alleen voor aandelen die ten minste twee jaar ononderbroken aan dezelfde aandeelhouder hebben toebehoord. Het moet gaan om volgestorte aandelen op naam die ononderbroken op diens naam in het aandelenregister waren ingeschreven. De invoering van het meervoudig stemrecht vereist een statutenwijziging, waarvoor evenwel uitzonderlijk een tweederdemeerderheid volstaat. Dit loyauteitstemrecht is aan de persoon van de aandeelhouder verbonden, eerder dan aan de aandelen.⁵⁸ Vandaar dat het teloor gaat bij de overdracht van de aandelen.⁵⁹ Ook wanneer de aandelen zouden worden omgezet in gedematerialiseerde aandelen, gaat het dubbel stemrecht verloren.

40. **Obligaties.** In verband met schuldeffecten, met name obligaties, valt op te merken dat de regels over de algemene vergadering van obligatiehouders voortaan grotendeels van aanvullend recht worden, zoals de praktijk het wenst.⁶⁰ Dit laat toe ongehinderd aan te sluiten bij de internationale praktijk, waarbij grotere obligatieleningen aan Brits of New Yorks recht worden onderworpen en andere heronderhandelingsmechanismen dan de algemene vergadering van obligatiehouders beschikbaar zijn. Om alle twijfel daarover weg te nemen, wordt verder ook verduidelijkt dat de algemene vergadering van obligatiehouders geen orgaan van de vennootschap is, zodat men niet kan argumenteren dat beslissingen van die vergadering de vennootschap zonder haar akkoord zouden binden.⁶¹

B. De overdracht van aandelen

41. **De open BV.** Wat de overdracht van aandelen betreft, wordt in de BV de regel afgeschaft dat de in de wet ingeschreven overdrachtsbeperkingen voor aandelen niet kunnen worden versoepeld, doch alleen maar mogen worden verstrengd.⁶² De bestaande wettelijke overdrachtsbeperkingen worden *grosso modo* behouden (met enkele vereenvoudigingen in geval de overdracht wordt geweigerd door de medeaandeelhouders), maar zijn voortaan van suppletief recht.⁶³ De BV is dus ondanks haar benaming voortaan zeker niet noodzakelijk nog een besloten vennootschap. BV's kunnen zelfs ervoor opteren om hun aandelen op een gereguleerde markt te laten noteren, wat wel aanleiding geeft tot de toepasselijkheid van heel wat regels uit het NV-recht.

42. **Onvervreemdbaarheidsclausules.** In de NV blijft de verplichte vrije overdraagbaarheid van aandelen behouden en wordt de regeling inzake contractuele of statutaire overdrachtsbeperkingen grotendeels ongewijzigd gehandhaafd. Een opvallende kleine ingreep daarbij is dat wordt afgestapt van de formulering dat conventionele overdrachtsbeperkingen “*steeds verantwoord moeten zijn in het belang van de vennootschap*”. Voortaan wordt vereist dat de beperking “*door een rechtmatig belang*” wordt verantwoord. De opvatting dat onvervreemdbaarheidsclausules van onbepaalde duur niet ongeldig zijn, maar te allen tijde kunnen worden opgezegd mits inachtneming van een redelijke opzeggingstermijn, wordt in de wet bevestigd.⁶⁴ Verder wordt een eind gemaakt aan de aanhoudende discussie over de tegenwerpelijke van statutaire overdrachtsbeperkingen. Het WVV bepaalt voortaan dat overdrachten in strijd met overdrachtsbeperkingen die regelmatig openbaar zijn gemaakt, noch aan de vennootschap, noch aan derden kunnen worden tegengeworpen, ongeacht de goede of kwade trouw van de verwerver.⁶⁵

43. **Overdracht van niet-volgestorte aandelen.** In de BVBA was zeer lang omstreden wie tot volstorting van een aandeel kon worden aangesproken wanneer het aandeel was overgedragen vooraleer het volgestort was. Voor de BVBA bestond hierover geen wettelijke regeling, in tegenstelling

⁵⁸ Art. 7:53 WVV.

⁵⁹ Tenzij in bepaalde gevallen van overdracht onder algemene titel, zoals bij overlijden en bij fusie.

⁶⁰ Art. 7:161 WVV.

⁶¹ Zie daaromtrent K. MARESCAU en D. ROELENS, “De algemene vergadering van obligatiehouders” in D. BRULOOT en K. MARESCAU (eds.), *De obligatielening*, Antwerpen, Intersentia, 2017, 221-306.

⁶² Art. 249 W.Venn.

⁶³ Art. 5:63 WVV.

⁶⁴ Art. 7:78 § 1 WVV.

⁶⁵ Art. 7:78 § 2 WVV.

tot wat het geval was bij de NV, waar de regeling evenwel ook niet uitblonk door duidelijkheid.⁶⁶ Voor de BV wordt de vraag nu voor het eerst in de wet geregeld en diezelfde regeling wordt in de NV overgenomen, in afwijking van de bestaande regels.⁶⁷ De nieuwe regel is eenvoudig: bij overdracht van niet-volgestorte aandelen zijn zowel de overdrager als de overnemer hoofdelijk tot volstorting gehouden tegenover de vennootschap en derden. In hun interne verhouding geldt de regel dat de overdrager (verkoper) die voor de volstorting wordt aangesproken, regres kan nemen op de overnemer (koper), behoudens andersluidende overeenkomst.⁶⁸

C. De uitgifte van nieuwe aandelen

44. Bevoegdheidsdelegatie aan het bestuur in de BV. Voortaan is het ook in de BV mogelijk om een clause van toegestaan “kapitaal” in te voeren, waarbij de algemene vergadering het bestuur voor maximaal vijf jaar machtigt om bijkomende aandelen uit te geven tegen nieuwe inbrengen. Het bestuur zal hierbij gebonden zijn aan de grenzen zoals vastgelegd door de algemene vergadering of de oprichters wanneer er reeds een machtiging in de oprichtingsakte wordt gegeven.⁶⁹ Men moet hierbij denken aan het maximaal aantal nieuw uit te geven aandelen en eventuele beperkingen qua uitgifteprijs.

45. Verslaggeving van het bestuur bij elke uitgifte. Vroeger bestond bij de NV reeds een verplichting voor het bestuur om bij uitgifte van nieuwe aandelen onder de kapitaalvertegenwoordigende waarde van de bestaande aandelen, de uitgifteprijs te verantwoorden in een verslag, dat openbaar moest worden gemaakt en ter beschikking moest worden gesteld van de aandeelhouders.⁷⁰ De gedachte was dat het enerzijds mogelijk moest zijn aandelen “onder *pari*” uit te geven, wanneer de economische waarde van de uit te geven aandelen beneden de kapitaalwaarde van de bestaande aandelen lag, maar dat de bestaande aandeelhouders anderzijds bescherming verdienden tegen uitgiftes die tegen een onverantwoord lage prijs gebeurden. Het idee was goed, maar vreemd is dat de wetgever het niet nodig vond zulke bescherming te voorzien bij uitgiftes boven de kapitaalvertegenwoordigende waarde van de bestaande aandelen. Nochtans bestaat ook in dat geval het risico dat nieuwe aandelen worden uitgegeven aan een waarde die onder de reële waarde van de bestaande aandelen ligt. Om die reden voert het WVV zowel bij de BV als de NV de verplichting in voor het bestuursorgaan om bij *elke* uitgifte van nieuwe aandelen tegen nieuwe inbrengen, een verslag op te stellen waarin de uitgifteprijs ten aanzien van de bestaande aandeelhouders wordt verantwoord. In vennootschappen waarin een commissaris aanwezig is, moet deze verslag uitbrengen over de vraag of de cijfergegevens in dit bestuursverslag “getrouw zijn, en voldoende om de algemene vergadering die over het voorstel moet stemmen, voor te lichten”.⁷¹

46. Uitgifte buiten voorkeurrecht. Een andere opmerkenswaardige innovatie is de wijziging die wordt aangebracht aan de procedure inzake het voorkeurrecht, en meer bepaald inzake de uitgifte van nieuwe aandelen met opheffing of beperking van voorkeurrecht ten voordele van een bepaalde persoon (andere dan personeel). Het artikel 598, tweede lid W.Venn. bevatte een dwingende regeling over de bepaling van de uitgifteprijs. In het WVV wordt deze “juiste prijs”-regel afgeschaft, omdat hij vooral bij genoteerde vennootschappen sommige uitgiftes op een onredelijke wijze bemoeilijkt, zeker

⁶⁶ Zie over deze discussie o.m. K. MARESCAU, “De invloed van een aandelenoverdracht op de volstortingsplicht: een omstreden problematiek voor de BVBA”, *TRV* 2007, 550-559.

⁶⁷ Art. 5:66 WVV (BV) en art. 6:55 WVV (NV).

⁶⁸ Deze regeling wijkt voor de BV af van die in het cassatiearrest van 9 maart 2017, *TRV-RPS* 2017, 932, noot. D. LAMBRECHT, *DAOR* 2017, nr. 124, 26, dat de problematiek eindelijk, na decennia twijfel, beslecht heeft door te oordelen dat alleen de koper als nieuwe aandeelhouder aangesproken kan worden. Die oplossing wordt door het nieuwe WVV dus weer opzijgeschoven. De regeling in het WVV beschermt de vennootschap en haar schuldeisers beter dan de oplossing van het Hof van Cassatie, die evenmin verklaart waarom de oorspronkelijke schuldenaar van zijn schuld bevrijd kan worden zonder toestemming van de schuldeisers en zonder afwijkende wettelijke regel. De WVV-oplossing is er gekomen op aanbeveling van een BCV-werkgroep waarin verschillende advocaten met ruime ervaring op het gebied van aandelenverkoop vertegenwoordigd waren.

⁶⁹ Art. 5:134 WVV.

⁷⁰ Art. 582 W. Venn.

⁷¹ Art. 5:121 WVV (BV) en art. 7:179 WVV (NV).

in tijden waarin er zich ongebruikelijke beurskoersschommelingen hebben voorgedaan. Ter vervanging voorziet de nieuwe regeling in een uitgebreide motiveringsplicht voor het bestuur, dat op dit vlak steeds, dus ook in vennootschappen waar er geen commissaris is, door een revisor of andere “cijfer-beroeper” wordt gecontroleerd. Tevens wordt in deze context een specifieke belangenconflictregering ingevoerd die erop neerkomt dat wanneer een 10%-aandeelhouder begunstigde is van de opheffing van het voorkeurrecht, deze niet mag meestemmen over de uitgifte.⁷²

D. Geschillenregeling

47. **Peildatum.** Een aantal belangrijke wijzigingen vallen verder op te tekenen op het vlak van de geschillenregeling (gedwongen uittreding en uitsluiting). Naast een reeks kleine, meer technische verbeteringen vallen vooral twee grote wijzigingen te noteren. Vooreerst wordt de eeuwige discussie rond de peildatum via een eenvoudige ingreep opgelost.⁷³ De peildatum is de datum die in aanmerking moet worden genomen bij de waardering van de over te dragen aandelen. Volgens de – evenwel op dit vlak niet altijd eenduidige – rechtspraak van het Hof van Cassatie moest de peildatum zo dicht mogelijk liggen bij de rechterlijke uitspraak die het bestaan van een gegronde reden vaststelt. Deze benadering heeft evenwel het belangrijke nadeel dat daarbij geen abstractie kan worden gemaakt van de omstandigheden die zich sinds het ontstaan van het geschil hebben voorgedaan en een impact hebben gehad op de waarde van de aandelen. Dergelijk benadering is dus vaak erg nadelig voor de uittredende of uitgesloten vennoot. Het WVV probeert komaf te maken met deze discussie door enerzijds het uitgangspunt te behouden (waardering op het moment van uitspraak), maar anderzijds de rechter toe te laten daarop een billijke prijsverhoging of -vermindering toe te passen wanneer de basisbenadering tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt.⁷⁴

48. **Samenhangende vorderingen.** Het tweede grote probleem van de voormalige geschillenregeling waarop het WVV een antwoord probeert te bieden, betreft samenhangende vorderingen. De rechtbank handelend ‘zoals in kort geding’ mocht zich hierover immers niet uitspreken en daartoe moesten bijgevolg parallelle procedures worden gevoerd. Dit is niet alleen inefficiënt, het is bovendien ook één van de redenen waarom de discussie met betrekking tot de peildatum zich zo scherp aftekende. De rechtbank handelend zoals in kort geding mocht namelijk geen schadevergoedingen (bijvoorbeeld wegens misbruik van meerderheid) toekennen aan de uittredende vennoot bovenop de overnameprijs van zijn aandelen. Thans kan de rechter die uitspraak doet in het kader van de geschillenregeling, ook alle samenhangende vorderingen beslechten op voorwaarde dat deze betrekking hebben op de financiële betrekkingen tussen de partijen bij de geschillenprocedure en de vennootschap of met haar verbonden vennootschappen. Daarnaast mag de rechter ook uitspraak doen over niet-concurrentiebedingen waardoor de aandeelhouder gebonden zou zijn tegenover de vennootschap.⁷⁵

VII. Wijzigingen inzake bestuur en algemene vergadering in NV en BV

A. Bestuur

49. **Afzetbaarheid van bestuurders.** Aangaande het bestuur wordt vooreerst komaf gemaakt met het openbare-orde karakter van de *ad nutum* afzetbaarheid van bestuurders in de NV. De *ad nutum* afzetbaarheid (zonder opzeggingstermijn- of vergoeding, zonder motivering, door een beslissing van de algemene vergadering met een gewone meerderheid van stemmen) blijft de *default*-regeling, maar er kan statutair van worden afgeweken.⁷⁶ Op die manier kan men ook sommige bestuurders die minderheidsaandeelhouders vertegenwoordigen, of onafhankelijke bestuurders, een sterkere, meer geloofwaardige positie geven.

⁷² Art. 5:130 – 5:131 WVV (BV) en art. 7:191 - 7:193 WVV (NV).

⁷³ Zie over deze discussie bv.: R. TAS en W. VAN GAVER, “De geschillenregeling: actuele highlights uit een evergreen”, in *Themis 89 (Vennootschaps- en financieel recht)*, Brugge, Die Keure, 2014, 115-123.

⁷⁴ Art. 2:67 WVV.

⁷⁵ Art. 2:62 § 3 WVV.

⁷⁶ Art. 7:85 WVV.

De regeling wordt aldus zeer gelijkaardig aan wat reeds het geval was in de BVBA. Deze laatste blijft overigens in belangrijke mate behouden.⁷⁷ Op terminologisch vlak werd er wel voor geopteerd om voortaan ook in de BV uitsluitend nog het begrip “bestuurder” te gebruiken, en niet langer het begrip “zaakvoerder”. Verder is nieuw dat voor de afzetting van een statutair bestuurder een statutenwijzigingen volstaat, zonder dat nog een wettige reden moet kunnen worden aangetoond. Wanneer een wettige reden voorhanden is die de afzetting van een statutair bestuurder verantwoordt, volstaat een gewone meerderheid.

50. Vertegenwoordiging van rechtspersonen-bestuurders. Indien er rechtspersonen als bestuurder deel uitmaken van het bestuursorgaan van een vennootschap, staat voortaan expliciet in de wet ingeschreven dat hun (verplichte) vaste vertegenwoordiger steeds een natuurlijke persoon moet zijn (en dus geen rechtspersoon) en – belangrijker – dat één natuurlijke persoon niet zowel in eigen naam en als vaste vertegenwoordiger van een rechtspersoon-bestuurder in eenzelfde bestuursorgaan zitting kan hebben.⁷⁸

51. Facultatief duaal bestuur. De collegiale, monistische raad van bestuur blijft het uitgangspunt in de NV. Een NV kan, naast de mogelijkheid om een enige bestuurder te benoemen, echter ook voor een - hertekend - duaal bestuursmodel opteren, met een directieraad en een raad van toezicht.⁷⁹ De eerste wordt door de laatste benoemd, de laatste door de algemene vergadering. Het gaat hierbij om een “echt” duaal systeem, waarbij niemand lid kan zijn van beide bestuursorganen tegelijkertijd en beide organen exclusieve bevoegdheden hebben, zonder dat het ene orgaan mag tussenkomen in de beslissingen van het andere.⁸⁰ Buiten deze toezichtbevoegdheid heeft de raad van toezicht alleen de door het WVV aan hen voorbehouden bevoegdheden en de bevoegdheid om de strategie van de vennootschap goed te keuren.⁸¹ De volheid van bestuurs- en corresponderende vertegenwoordigingsbevoegdheid ligt bij de directieraad.⁸² Gezien de “zuiverheid” van dit systeem zullen wellicht weinig vennootschappen voor dit duale systeem kiezen.

In het licht van dit nieuwe duale systeem, wordt het directiecomité “oude stijl” als orgaan afgeschaft, behalve in de financiële sector waar dit al decennialang een verplicht orgaan is en er niks zal veranderen. De bestaande directiecomités kunnen wel blijven voortbestaan tot de vennootschap haar statuten aanpast aan het nieuwe recht, en uiterlijk tot 1 januari 2024.

52. Dagelijks bestuur. Het Hof van Cassatie heeft met zijn *Delhaize*-arrest een zeer enge invulling aan het begrip ‘dagelijks bestuur’ gegeven.⁸³ Hoewel er goede argumenten bestaan om dat niet te doen, werd beslist om het concept ‘dagelijks bestuur’ in het WVV te behouden, aangezien de praktijk er zeer aan gehecht is. Wel wordt een wettelijke definitie ingevoerd die terugkeert naar de praktijken en opvattingen die vóór het *Delhaize*-arrest goed ingeburgerd waren en het dagelijks bestuur omschrijft als enerzijds dagdagelijkse beslissingen en anderzijds beslissingen wier gering belang of hoogdringendheid het bijeenroepen van een raad van bestuur niet rechtvaardigen.⁸⁴

53. Belangenconflictenprocedure. De belangenconflictregering voor bestuurders wordt verstrengd in die zin dat een bestuurder met een persoonlijk vermogensrechtelijk belangenconflict, in principe steeds wordt uitgesloten van deelname aan de beraadslaging over het desbetreffende agendapunt.⁸⁵ Deze procedure krijgt een andere toepassing naargelang het gekozen bestuursmodel in de vennootschap.⁸⁶

⁷⁷ Art. 5:70 WVV.

⁷⁸ Art. 2:55 WVV.

⁷⁹ Art. 7:104 WVV.

⁸⁰ Art. 7:105 WVV en art. 7:107 WVV.

⁸¹ Art. 7:107 WVV.

⁸² Art. 7:110 WVV.

⁸³ Cass. 26 februari 2009, *TRV* 2009, 444, noot C. CLOTTENS en *TBH* 2009, 948, noot E. POTTIER en A. BERTRAND.

⁸⁴ Art. 5:79 WVV (BV) en art. 7:121 WVV (NV).

⁸⁵ Art. 7:96 en 7:115 WVV.

⁸⁶ Zie daaromtrent: K. MARESCEAU, “Het (vernieuwde) bestuur in de BV en NV” in *Rechtskroniek voor het Notariaat*, Deel 34, Brugge, die Keure, 2019, 1-36.

B. Beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid

54. **Beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid.** Een belangrijke, zij het controversiële, hervorming is de beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid tot een bepaald bedrag. Deze maatregel is onder meer geïnspireerd door de vaststelling dat revisoren genieten van een wettelijke aansprakelijkheidsbeperking en dat ook diverse andere beoefenaren van vrije beroepen en zelfstandigen hun aansprakelijkheid kunnen beperken door gebruik te maken van professionele vennootschappen waarbinnen zij hun beroep uitoefenen, iets wat bestuurders niet kunnen doen gelet op de verplichting om een natuurlijke persoon als een vaste vertegenwoordiger te benoemen die in die hoedanigheid onbeperkt aansprakelijk is voor de begane bestuursfouten. Verder moet deze maatregel bijdragen tot een betere verzekeraarbaarheid van het bestuursrisico.⁸⁷

55. **Bedragen.** Vijf categorieën van entiteiten worden voor de toepassing van deze regeling onderscheiden, in functie van hun omzet en balanstotaal. De gehanteerde maximale schadevergoedingsbedragen zijn gelinkt aan de economische omvang van de vennootschap die een (weliswaar steeds imperfecte) graadmeter is voor de maatschappelijke impact van de onderneming. Bij de kleinste vennootschappen is de aansprakelijkheid beperkt tot 125.000 euro. Bij de grootste vennootschappen geldt een aansprakelijkheidsbeperking tot 12 miljoen euro.⁸⁸

56. **Beperkt toepassingsgebied.** De aansprakelijkheidsbeperking geldt tegenover de rechtspersoon en tegenover derden en kan per (verweten) feit ingeroepen worden, ongeacht het aantal eisers of de verschillende kwalificaties waartoe één feit of geheel van feiten aanleiding geeft. Tijdens het parlementaire proces werd het toepassingsgebied van de aansprakelijkheidsbeperking evenwel in belangrijke mate ingeperkt; deze geldt namelijk enkel nog in geval van toevallige lichte fout.⁸⁹ Uitgesloten van het toepassingsgebied zijn immers: lichte fouten die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomen, zware fouten, en handelingen met bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden.⁹⁰ Het praktisch belang van de aansprakelijkheidsbeperking voor bestuurders lijkt door deze uitsluitingen eerder gering te worden.

57. **Exoneratiebedingen.** De tegenhanger van de aansprakelijkheidsbeperking is dat bepaalde exoneratiebedingen worden verboden.⁹¹ Deze verboden bleven tijdens het parlementaire proces wel onverkort overeind. Verboden zijn bedingen waarbij een vennootschap of haar dochter een bestuurder tegen aansprakelijkheidsvorderingen door derden vrijwaart, alsook exoneratiebedingen die erop neerkomen dat bepaalde fouten niet geacht worden een fout te zijn in de relatie tot de vennootschap of waarbij de vennootschap op voorhand afstand doet van haar mogelijkheid om de bestuurders aansprakelijk te stellen. Zogenaamde “*hold harmless*”-clausules zijn dus illegaal. Wel blijft het toegelaten dat een moedervenootschap de bestuurder van een dochter vrijwaart of exonereert of dat een vennootschap de bestuurders op haar kosten verzekert.

C. Algemene vergadering

58. **Algemene vergadering.** Voor wat betreft de algemene vergadering zijn er geen fundamentele wijzigingen op te tekenen. Op het vlak van de terminologie wordt wat meer uniformiteit nagestreefd en wordt in de BV voortaan uitsluitend nog het begrip “aandeelhouder” gebruikt en niet langer het begrip “vennoot”.

Wat betreft de bijeenroeping van de algemene vergadering werd voor alle vennootschapsvormen een kader gecreëerd om de oproepingen elektronisch te laten verlopen. Dit is terug te vinden in Boek 2 van het WVV. Elke aandeelhouder kan de vennootschap op elk ogenblik een e-mailadres meedelen om met hem te communiceren (art. 2:32 WVV). Elke communicatie op dit e-mailadres wordt

⁸⁷ MvT bij het wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, *Parl. St.* Kamer 2017-2018, nr. 54-3119/1, 62.

⁸⁸ Art. 2:57 WVV.

⁸⁹ Aanvullend verslag bij het wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, *Parl. St.* Kamer 2017-2018, nr. 54-3119/25,5.

⁹⁰ Art. 2:57, §3 WVV.

⁹¹ Art. 2:58 WVV.

geacht geldig te zijn gebeurd. Met de aandeelhouders voor wie de vennootschap niet over een e-mail-adres beschikt, kan verder per gewone post worden gecommuniceerd.

Een andere wijziging valt op te tekenen op het vlak van de meerderheid vereist voor een statutenwijziging. Anders dan aanvankelijk vooropgesteld, werden het quorum en de meerderheid voor statutenwijzigingen nochtans onveranderd behouden. Nieuw is evenwel dat onthoudingen niet langer als tegenstemmen gelden en voor het bepalen van de meerderheid geheel mogen worden genegeerd, ook al werd de betrokken aandeelhouder wel meegerekend voor het behalen van het quorum.⁹²

VIII. Vereffening

59. **Algemeen.** Het WVV werkt een aantal technische lacunes of onduidelijkheden weg bij de regels inzake ontbinding en vereffening en zorgt verder vooral voor een aanzienlijke versoepeling van de procedure voor niet-deficitaire vereffeningen, een verruiming van het toepassingsgebied van de ééndags-procedure en een betere bescherming van de rechten van schuldeisers in geval van deficitaire vereffeningen.⁹³

60. **Deficitare en niet-deficitare vereffeningen.** Deficitare vereffeningen, dit zijn vereffeningen waarbij niet alle schuldeisers volledig kunnen worden terugbetaald, zijn reeds lange tijd aanvaard door het Hof van Cassatie en blijven mogelijk onder het WVV.⁹⁴ Thans worden zij op bepaalde vlakken evenwel anders behandeld dan niet-deficitare vereffeningen. In het bijzonder worden de tussenkomst van de rechtbank bij de benoeming van de vereffenaar en de verplichte neerlegging van het verdelingsplan voor de afsluiting van de vereffening afgeschaft bij niet-deficitare vereffeningen. De vraag of de rechtbank de benoeming van de vereffenaar moet bevestigen⁹⁵, wordt beantwoord aan de hand van de staat van actief en passief opgemaakt met het oog op ontbinding⁹⁶, waaruit het al dan niet deficitair karakter van de vereffening moet blijken. De vraag of het verdelingsplan ter goedkeuring aan de rechtbank dient te worden voorgelegd⁹⁷, wordt beantwoord bij de sluiting van de vereffening. De goedkeuring van het verdelingsplan kan bijgevolg vereist zijn, hoewel de benoeming van de vereffenaar niet door de rechtbank is bevestigd, aangezien op het ogenblik van de benoeming niet uit de staat van actief en passief bleek dat de vereffening deficitair zou zijn.

61. **Eendagsprocedure.** De mogelijkheid tot ontbinding en afsluiting van de vereffening in één akte blijft behouden en het toepassingsgebied van deze soepele zgn. “eendagsprocedure” wordt zelfs uitgebreid. Daar waar het onder het oude recht niet mogelijk was om een eendagsprocedure toe te passen wanneer er onbetaalde schulden bestonden ten aanzien van derden en de vennootschap over onvoldoende middelen beschikte om hiervoor een bedrag te consigneren, is dit thans wel mogelijk indien de schuldeisers schriftelijk bevestigen in te stemmen met de eendagsprocedure. Het WVV verduidelijkt ter zake dat ook aandeelhouders die nog over een schuldvordering lastens de vennootschap beschikken, schriftelijk kunnen instemmen met de eendagsprocedure als alternatief voor de consignatie van het bedrag waartoe ze zijn gerechtigd.⁹⁸ Verder hoeven niet langer alle aandeelhouders in te stemmen met de eendagsprocedure. Voortaan volstaat het dat de helft van de aandeelhouders (bij de BV en de CV) of de aandeelhouders die de helft van het kapitaal vertegenwoordigen (bij de NV) aanwezig zijn op de algemene vergadering waarop met eenparigheid van stemmen tot de ontbinding,

⁹² Art. 5:100 WVV.

⁹³ MvT bij het wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, *Parl. St.* Kamer 2017-2018, nr. 54-3119/1, 84 e.v. Zie voor een meer uitgebreide bespreking van deze materie o.m. H. DE WULF, “Ontbinding, vereffening en herstructureren: wat brengt het toekomstige Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen?”, *Rechtskroniek voor het Notariaat*, Deel 32, Brugge, die Keure, 2018, 63-94 en J. VAN EETVELDE en E. DE BIE, *Themis 105 - Vennootschapsrecht*, Brugge, die Keure, 2018, 61-94.

⁹⁴ Cass. 22 maart 1962, *Pas.* 1962, I 807, concl. Ganshof van der Meersch, *RCJB* 1963, 42 met noot J.G. RENAULD. Zie ook impliciet Cass. 8 mei 1930, *Pas.* 1930, I, 202.

⁹⁵ Art. 2:84 WVV.

⁹⁶ Art. 2:71, § 2 WVV.

⁹⁷ Art. 2:97, § 2 WVV.

⁹⁸ Art. 2:80, § 2 WVV.

vereffening en afsluiting van de vereffening in één akte wordt beslist.⁹⁹ Merk op dat enkel het aanwezigheidsquorum is versoepeld en niet de vereiste meerderheid.

62. Vergeten passiva. Wat betreft schulden die opduiken na de sluiting van de vereffening verduidelijkt het WVV dat de aandeelhouders daarvoor aansprakelijk zijn voor zover zij op de hoogte waren of behoorden te zijn van het bestaan ervan.¹⁰⁰ Deze aansprakelijkheid is niet hoofdelijk en is beperkt tot het bedrag gelijk aan de som van de terugbetaalde inbreng en het aandeel in het vereffeningssaldo zoals ontvangen voor of bij de sluiting van de vereffening.

Tegenover de verruiming van het toepassingsgebied van de ééndagsprocedure, staat een verhoogde aansprakelijkheid van de aandeelhouders voor schulden die nog zouden opduiken na de sluiting van de ééndagsprocedure. In dit geval zijn zij immers aansprakelijk voor deze schulden, ten belope van het uit de vereffening ontvangen bedrag, ongeacht of zij al dan niet van deze schulden op de hoogte waren of gezien de omstandigheden behoorden te zijn.¹⁰¹

IX. Inwerkingtreding en overgangsrecht

63. Benadering. Het uitgangspunt bij de inwerkingtreding van het WVV is dat het enerzijds niet de bedoeling is om gedurende vele jaren verschillende versies van de vennootschapswetgeving naast elkaar te laten voortbestaan, maar anderzijds ook dat moet worden vermeden om honderdduizenden vennootschappen op zeer korte termijn te dwingen om hun statuten aan te passen. Bijzondere aandacht verdient tot slot de situatie van de ondernemingen die hun vennootschapsvorm afgeschaft zien of die genoodzaakt zijn voor een andere vennootschapsvorm te kiezen.

64. Algemene regel. Het WVV trad op 1 mei 2019 in werking.¹⁰² Dat betekent dat alle nieuwe oprichtingen sinds 1 mei 2019 volledig volgens het nieuwe recht moeten gebeuren en die vennootschappen ten volle aan het nieuwe recht zijn onderworpen. Hoewel dit niet als dusdanig expliciet door het WVV wordt bevestigd, is het nieuwe recht ook onverkort van toepassing op vennootschappen die ontstaan als gevolg van een omzetting of een herstructurering van een bestaande vennootschap. Ofschoon dergelijke transactie met behoud van de rechtspersoonlijkheid gebeurt, zodat juridisch gezien geen nieuwe oprichting voorligt, ligt dit duidelijk in de bedoeling van de wetgever. Dit wordt ook bevestigd door de Memorie van Toelichting waar wordt gesteld dat bijvoorbeeld bij een fusie door oprichting vanaf 1 mei 2019 niet langer voor een afgeschafte vennootschapsvorm (bijvoorbeeld Comm.VA) als nieuwe entiteit kan worden gekozen.¹⁰³

Voor vennootschappen opgericht vóór 1 mei 2019 is een overgangsperiode ingebouwd. Vennootschappen die zich vrijwillig aan het nieuwe recht willen onderwerpen, kunnen dat doen door hun statuten aan te passen aan het nieuwe recht, gebruik makend van de mogelijkheid tot zgn. *opt-in* (zie hierover verder X.C). Vennootschappen die dat niet doen, zijn pas vanaf 1 januari 2020 aan het nieuwe recht onderworpen. Concreet betekent dit dat de nieuwe bepalingen van dwingend recht vanaf dan verplicht op hen van toepassing zijn. De suppletieve bepalingen van het WVV zijn slechts van toepassing voor zover hun statuten daar niet van afwijken. De statuten van de op 1 mei 2019 reeds bestaande vennootschappen moeten immers niet meteen worden aangepast. Het volstaat dat dit gebeurt bij de eerstvolgende statutenwijziging en uiterlijk op 1 januari 2024.¹⁰⁴ De verantwoordelijkheid daartoe ligt bij het bestuursorgaan.

65. Kapitaal in de BV. Bijzondere aandacht verdient het lot van het kapitaal van de bestaande BVBA's. Op 1 januari 2020 wordt dit van rechtswege en zonder vervulling van enige formaliteit omgezet in een

⁹⁹ Art. 2:80, §3 WVV.

¹⁰⁰ Art. 2:104, §2 WVV.

¹⁰¹ Art. 2:104, §3 WVV.

¹⁰² Art. 38 Invoeringswet.

¹⁰³ MvT bij het wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, *Parl.St.* Kamer 2017-2018, nr. 54-3119/1, 348.

¹⁰⁴ Art. 38 en 39 Invoeringswet.

statutair onbeschikbare eigenvermogensrekening.¹⁰⁵ Hiermee wordt verwezen naar de nieuwe balansrubriek “Inbreng” die overeenkomstig het nieuwe schema van de jaarrekening wordt onderverdeeld in de subrubrieken “Beschikbaar” en “Onbeschikbaar”.¹⁰⁶ Het is specifiek onder deze laatste subrubriek dat het kapitaal van de bestaande BVBA’s vanaf de inwerkingtreding van de wet moet worden ondergebracht.

De omzetting van rechtswege in de statutair onbeschikbare eigenvermogensrekening I.B “Inbrengen – Onbeschikbaar” geldt in de eerste plaats voor het volgestorte gedeelte van het kapitaal. Een gelijkaardig lot valt evenwel ook de wettelijke reserve van alle bestaande BVBA’s te beurt. Deze bestaat immers niet meer onder het nieuwe BV-recht. Concreet betekent dit dat de wettelijke reserve van de bestaande BVBA’s bij de inwerkingtreding van de wet moet worden toegevoegd aan de balansrubriek III.A.1 “Reserves – Onbeschikbare reserves - Statutair onbeschikbare reserves”. Voorts wordt eveneens in een gelijkaardige regeling voorzien voor het niet-gestorte gedeelte van het kapitaal. Dit wordt bij de inwerkingtreding van de wet van rechtswege omgevormd in een eigenvermogensrekening “niet-opgevraagde inbrengen”. Wanneer de bedragen worden volgestort, moeten de gestorte bedragen standaard worden geboekt op de onbeschikbare eigen vermogensrekening (onbeschikbare inbrengen).

Van belang is te onderstrepen dat de omzetting van het kapitaal en de wettelijke reserve van rechtswege en zonder de vervulling van enige formaliteit gebeurt. Wanneer een vennootschap haar statuten effectief aan het nieuwe recht aanpast, moet daaromtrent dus geen beslissing meer worden genomen. De algemene vergadering kan slechts vaststellen dat deze omzetting is gebeurd. Het is echter ook mogelijk het gedeelte van het eigen vermogen dat met het vroegere kapitaal of de wettelijke reserve overeenstemt, inclusief de nog te volstorten inbrengen, vervolgens beschikbaar te maken. Daartoe is een statutenwijziging vereist. Dit kan samen met de wijziging van de statuten om deze in overeenstemming te brengen met het nieuwe recht, maar kan ook op een later tijdstip (zie ook *infra* X.C).

66. Afgeschafte vennootschapsvormen. Wat betreft de afgeschafte vennootschapsvormen (zoals de CVOA en de Comm.VA) geldt uiteraard een verbod om deze nog op te richten na de inwerkingtreding van de wet. Vennootschappen van een afgeschafte vorm of die een bepaalde vorm niet langer mogen behouden (*i.e.* de CV) opgericht vóór 1 mei 2019, krijgen de tijd tot 1 januari 2024 om zich via een eenvoudige statutenwijziging om te zetten in de door de wet aangewezen vorm.¹⁰⁷ Zolang dit niet is gebeurd, blijven zij beheerst door het oude Wetboek van vennootschappen, met dien verstande dat ook de dwingende bepalingen uit het WVV die betrekking hebben op de met de afgeschafte vorm best corresponderende rechtsvorm, onmiddellijk van toepassing worden.¹⁰⁸ Bij conflict tussen het W.Venn. en het WVV krijgt de regel uit het WVV voorrang.

Op 1 januari 2024 worden deze vennootschappen uiteindelijk, bij stilzitten van de aandeelhouders, van rechtswege omgezet in een door de wet aangewezen vorm, waarbij zij binnen de zes maanden (dus uiterlijk op 1 juli 2024) hun statuten aan deze omzetting moeten aanpassen.¹⁰⁹ Ook hier ligt de verantwoordelijkheid om tot actie over te gaan in de eerste plaats bij het bestuursorgaan.

X. Enkele pijnpunten van de hervorming

A. Is de BV-vorm voldoende aantrekkelijk?

67. Eén van de bedoelingen van de hervorming - minstens een hoop van minister Geens - was van de BV de vennootschap bij uitstek te maken, de vennootschap waarvan bijna iedereen die een onderneming wil uitbaten, gebruik zou maken. De NV zou dan alleen nog door de allergrootste vennootschap-

¹⁰⁵ Zie artikel 39, §2 Invoeringswet. Hetzelfde geldt overigens voor het vast gedeelte van het kapitaal van de CVBA’s.

¹⁰⁶ Zie Bijlage 3 KB WVV.

¹⁰⁷ Zie art. 41, §§2 en 4 Invoeringswet.

¹⁰⁸ Bv. een Comm.VA wordt onmiddellijk beheerst door de nieuwe dwingende bepalingen uit het NV-recht.

¹⁰⁹ Art. 41 Invoeringswet.

pen gebruikt worden. Misschien zouden ook bestaande NV's zich wel omvormen tot kapitaallose, flexibele BV's. Het wordt interessant om de komende jaren te observeren of die evolutie zich daadwerkelijk zal voltrekken. Zeker is dat allesbehalve.

68. Bij nader toezien heeft de nieuwe BV immers als minder aantrekkelijk kenmerk dat de bestuurdersverplichtingen er misschien wel strenger of moeilijker naleefbaar zijn dan bij een NV. Het duidelijkste voorbeeld in dat opzicht is de alarmbelprocedure, waar nu de naleving van een nog steeds, zoals onder het oude recht, strikte termijn van twee maanden voor de bijeenroeping van de algemene vergadering niet langer gekoppeld is aan een eenvoudig boekhoudkundig-mathematisch vaststelbaar criterium - de daling van het netto-actief onder 50% van het kapitaalbedrag - maar aan moeilijker te beoordelen situaties, zoals toekomstige liquiditeitsproblemen. Dit vergt uiteraard een subjectievere inschatting vanwege het bestuur, dat een echte beoordeling moet maken. Het valt te verhoppen dat rechters verkeerde maar te goeder trouw inschattingen niet met *hindsight bias* zullen afstraffen, vooral bij een navolgend faillissement.

Door de afschaffing van het kapitaalconcept kunnen gedragsregels voor bestuurders niet meer in termen van kapitaal worden geformuleerd. Wat de alarmbelprocedure betreft, was er misschien beter voor geopteerd om deze, bij afwezigheid van het kapitaal als maatstaf, volledig achterwege te laten in de BV. Naar analogie met wat in verschillende andere landen het geval is, zou de klemtoon inzake bestuursplichten bij dreigende insolventie in dat geval op de regeling inzake *wrongful trading* uit artikel XX.227 WER komen te liggen.

69. Een gelijkaardig probleem doet zich voor wat betreft de regels inzake uitkeringen aan de aandeelhouders. Ook hier zijn de nieuwe BV-bepalingen voor bestuurders moeilijker toepasbaar dan voorheen. Anders dan bij de alarmbelprocedure is de optie om regels in dit verband geheel achterwege te laten echter niet aan de orde. De invoering van de liquiditeitstest voor de BV wordt in het bijzonder verantwoord door de verhoogde schuldeisersbescherming die een dergelijke regel met zich brengt. Aangezien schuldeisersbescherming bij de NV echter even belangrijk is als bij de BV, valt moeilijk te verantwoorden waarom de liquiditeitstest uitsluitend in de BV wordt ingevoerd en niet in de NV. De wetgever wilde de "administratieve" lasten in de NV niet verhogen nu het kapitaal daar wel een dwingendrechtelijk beschermingsmechanisme blijft. Wat daar ook van zij, het BV-bestuur wordt hierdoor geconfronteerd met een verplichting en bijhorend aansprakelijkheidsrisico die in de NV niet bestaan. Voeg daarbij tevens dat alleen voor de BV is bepaald dat onrechtmatige winstuitkeringen van aandeelhouders te goeder trouw kunnen worden teruggevorderd, daar waar in een NV men steeds de kwade trouw (kennis) van de aandeelhouder moet bewijzen, en men begrijpt waarom er enige aarzeling kan zijn om een bestaande NV naar een BV om te zetten.

B. CV

70. De discussie en evolutie rond de hervorming van de CVBA tijdens de totstandkoming van het WVV was boeiend en levendig. Het eindresultaat verdient evenwel geen schoonheidsprijs. Zoals reeds aangegeven, kan men niet betwijfelen dat minister Geens de bedoeling had professionele vennootschappen, zoals advocatenassociaties, niet langer van de CV-vorm gebruik te laten maken. De bedoeling was dat zij zich in een BV zouden omzetten. Deze bedoeling komt evenwel niet duidelijk in de wet tot uitdrukking. De omschrijving van de doelen waarvoor de CV kan worden gebruikt in artikel 6:1, §1 WVV, biedt bijzonder veel ruimte.¹¹⁰ Een CV kan er immers niet alleen op zijn gericht de behoeften van de coöperanten te voldoen, in het bijzonder door met hen overeenkomsten te sluiten voor de levering van goederen of diensten, maar ook om de economische activiteiten van de coöperanten te ontwikkelen. Dit laatste geeft in veel gevallen de nodige ruimte aan professionele vennootschappen om toch de CV-vorm te behouden.

71. Een bijkomend probleem doet zich met betrekking tot de CV bovendien voor op het vlak van de aanduiding van de rechtsvorm vanaf 1 januari 2020. Op basis van de algemene principes inzake inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen (*cf. supra*), moet worden aangenomen dat de aanpassing van de benaming van de rechtsvorm van rechtswege gebeurt op datum van inwerkingtreding van het WVV,

¹¹⁰ Zie daaromtrent meer uitgebreid: D. BRULOOT, "Aandachtspunten bij de overgang van BVBA en CVBA naar BV", in *Rechtskroniek voor het Notariaat*, Deel 34, Brugge, Die Keure, 2019, 80 e.v.

zonder de vervulling van enige formaliteit en dus zonder dat de statuten reeds aan het nieuwe recht zijn aangepast.¹¹¹ De benaming van de rechtsvorm is immers een bepaling van dwingend recht die bijgevolg onmiddellijk van toepassing is. Aldus worden alle bestaande BVBA's op 1 januari 2020 automatisch "BV's" en worden alle CVBA's die CV kunnen blijven, "CV's".

Voor de CVBA's die *niet* voldoen aan de definitie van artikel 6:1 WVV, liggen de zaken evenwel anders. In afwachting van de omvorming tot een BV worden deze vennootschappen immers beheerst door het oude recht voor de CVBA uit het W.Venn. en door de nieuwe dwingende bepalingen uit het WVV *voor de BV*, waarbij in geval van conflict deze laatste primeren.¹¹² De primauteit van de dwingende WVV-bepalingen leidt tot de conclusie dat de CVBA's die niet aan de definitie van artikel 6:1 WVV voldoen, de benaming BV zouden moeten gaan hanteren. Het is evenwel onduidelijk of dit wel de bedoeling van de wetgever is geweest en of dit geen verkeerde verwachtingen schept ten aanzien van derden. Naar alle waarschijnlijkheid zal in de realiteit gedurende meerdere jaren een schemerzone ontstaan waarbij heel wat CVBA's de formele beslissing om de BV- dan wel de CV-vorm aan te nemen, zullen uitstellen, met een onduidelijk statuut tot gevolg. Wanneer de beslissing ook na 1 januari 2024 wordt uitgesteld, zal zich bovendien de discussie aandienen of deze vennootschappen nu al dan niet van rechtswege in een BV zijn omgezet.¹¹³ De ruime omschrijving van de doeleinden waarvoor de CV-vorm mag worden aangewend, geven daarbij in ieder geval argumenten aan de vennootschappen die een dergelijke omzetting van rechtswege willen betwisten.

C. Opt-in

72. Vennootschappen die op 1 mei 2019 reeds bestonden ("oude" vennootschappen) worden pas aan het nieuwe recht onderworpen vanaf 1 januari 2020, maar kunnen er vrijwillig voor kiezen om de nieuwe wet toch al vroeger, dus op een datum ergens tussen 1 mei 2019 en 1 januari 2020, op zichzelf van toepassing te maken. Men spreekt dan van een "opt-in" (*cf. supra*).

Blijkens artikel 39, § 1, tweede lid van de Invoeringswet moet dergelijke opt-in volgens de regels voor statutenwijziging gebeuren, en is vereist dat de vennootschap meteen haar statuten volledig in overeenstemming brengt met het WVV (op alle vlakken; geen "*cherry picking*"). Het lijdt geen twijfel en is onbetwistbaar dat de *opt-in* beslissing en de daarmee onlosmakelijk samenhangende aanpassing van de statuten aan de dwingende bepalingen van het WVV, beslist moeten worden overeenkomstig de besluitvormingsregels van het W.Venn., de oude wet dus, die immers op het moment van de besluitvorming nog van toepassing is. Dit impliceert bijvoorbeeld dat de nieuwe WVV-regel inzake statutenwijzigingen, die onthoudingen niet langer als tegenstemmen meerekent, nog niet geldt.

73. In geval van opt-in, aldus de Invoeringswet, wordt het WVV van toepassing op de datum van de bekendmaking van de statutenwijziging. Die laatste toevoeging mag normaal lijken, aangezien alle betrokkenen (aandeelhouders, bestuurders) maar ook derden moeten kunnen weten dat de vennootschap zichzelf aan een nieuw wettelijk regime heeft onderworpen, zodat bekendmaking vereist is, zoals overigens voor elke statutenwijziging. Maar toch heeft de toevoeging een ongewenst effect, waaraan de opstellers van de nieuwe wettekst ongetwijfeld niet hebben gedacht, en dat integendeel hun bedoelingen ondergraaft.

74. Op het eerste zicht impliceert de regel dat de nieuwe wet pas van toepassing wordt na de publicatie van de statutenwijziging, dat men op de algemene vergadering waarop tot opt-in beslist wordt, nog geen beslissingen kan nemen met gebruikmaking van de mogelijkheden of volgens de procedures van het nieuwe recht. Daarvoor zou dan een tweede algemene vergadering nodig zijn, na de datum van publicatie van de statutenwijziging houdende opt-in. Dergelijke interpretatie is evenwel onwenselijk, want zij zorgt voor vertraging en bijkomende kosten die de wetgever duidelijk niet gewenst heeft, terwijl zij niet bijdraagt aan de bescherming van enige groep belanghebbenden die de wet met de bekendmakingsverplichting wil beschermen. Gelukkig biedt het recht een oplossing onder de vorm van de bij realisatie terugwerkende opschortende voorwaarde.

¹¹¹ J.M. NELISSEN-GRADE, "De overgangsregeling" in BELGISCH CENTRUM VOOR VENNOOTSCHAPSRECHT (ed.), *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Brussel, Larcier, 2018, 416.

¹¹² Zie artikel 41, §1 Invoeringswet.

¹¹³ Zie art. 41, §2 Invoeringswet.

Nadat de statuten in overeenstemming werden gebracht met het nieuwe recht (opt-in), kunnen vervolgens op dezelfde dag en in dezelfde akte meteen ook beslissingen worden genomen met toepassing van het nieuwe recht. Deze beslissingen moeten evenwel worden genomen onder de opschortende voorwaarde van de latere bekendmaking van de opt-in besluiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een beslissing tot ontbinding of doelwijziging met toepassing van de nieuwe, soepelere regeling ter zake. Om de aandeelhouders extra duidelijk te wijzen op de gevolgen van wat hen gevraagd wordt te beslissen, kan het aanbeveling verdienen expliciet te beslissen en in de notulen te akteren dat het besluit tot opt-in *“ten opzichte van de aandeelhouders zal gelden vanaf de datum waarop het besluit wordt genomen”*, op voorwaarde dat dit besluit (achteraf) wordt bekendgemaakt.

XI. Besluit

75. Het WVV zorgt zonder meer voor een omwenteling in het Belgische vennootschapsrecht en valt als de belangrijkste hervorming daarvan te beschouwen sinds de invoering van de BVBA in 1935. Nagenoeg alle onderdelen van het vennootschaps- en verenigingsrecht worden geraakt, met uitzondering van het jaarrekeningenrecht. In ieder geval zorgt de hervorming ervoor dat heel wat voorschriften die geen enkel doel (meer) dienden, namelijk geen enkele partij uit het vennootschapsgebeuren beschermen, zijn afgeschaft en dat tientallen bepalingen waarover soms al decennia betwisting bestond, eindelijk zijn verduidelijkt of vervangen door voorschriften die de betwiste aangelegenheid duidelijker moeten regelen.

76. De ambities bij de hervorming reikten evenwel verder. Eén van de voornaamste bedoelingen was immers om tot een verregaande flexibilisering van het BVBA-recht te komen en van de BV dé vennootschapsvorm bij uitstek te maken. Dat de BV meer flexibiliteit biedt dan de BVBA staat buiten kijf. Onder meer de afschaffing van het kapitaalconcept en de daarmee samenhangende vrije bepaling van de rechten van de aandeelhouders en het verdwijnen van de minimumkapitaalsplicht zorgen daar voor. Of het ook zal volstaan om bestaande NV's, CVBA's en personenvennootschappen in grote getale en op korte termijn te overtuigen om voor de BV vorm te kiezen, valt evenwel te betwijfelen.

FINANCIAL LAW INSTITUTE

WORKING PAPER SERIES

The Financial Law Institute is a research and teaching unit in the Faculty of Law and Criminology of Ghent University, Belgium. The research activities undertaken within the Institute focus on various issues of company and financial law, including private and public law of banking, capital markets regulation, company law and corporate governance.

The Working Paper Series, launched in 1999, aims at promoting the dissemination of the research output of the Financial Law Institute's researchers to the broader academic community. The use and further distribution of the Working Papers is allowed for scientific purposes only. The working papers are provisional.